

"Yaratılışa ve maddiyata dair meselelerde Kur'an müphem geçmiştir." dedikleri ikinci şüphelerine cevap, kısmını açıklar mısınız?

"Yaratılışa ve maddiyata dair meselelerde Kur'ân müphem geçmiştir." dedikleri ikinci şüphelerine cevap, şöyle ki:"

"Şecere-i âlemde, meylü'l-istikmâl vardır. Yani, kâinatın, bir ağaç gibi, bütün zerrâtı ve eczası kemâle meyleder ve kemâle doğru yürümektedirler. O umumî meylü'l-istikmâlden ayrı olarak, insanda da meylü't-terakki vardır. Bu meylü't-terakki çekirdek gibidir; neşvünemâsı pek çok tecrübeler vasıtasıyla olur ve çok fikirlerin mahsulü olan neticelerin içtimâıyla teşekkül ve tevessü etmekle fûnunu intaç eder. Bu fûnun da, mürettebedir. Yani her ikinci fen, birincisinin neticesidir. Birincisi olmasa, o olamaz. Birincisinin ona mukaddeme ve ulûm-u mütearife hükmünde olması şarttır."

"Buna binaen, bundan on asır evvel gelen insanlara fûnun-u hâzırayı ders vermek veya garip meselelerden bahsetmek, onların zihinlerini şaşırtmaktan ve o insanları safsatalara atmaktan gayri bir fayda vermezdi. Meselâ, Kur'ân-ı Kerim, '*Ey insanlar! Şemsin sükûnuna, arzın hareketine ve bir katre su içinde binlerce hayvanatın bulunduğu dikkat ediniz ki azamet-i ilâhiyeyi anlayasınız.*' demiş olsaydı, bütün o zamanların insanlarını tekzibe sevk etmiş olurdu. Çünkü hiss-i zahiriye muhaliftir. Maahaza, on asırdan beri gelip geçen insanları şaşırtmak, yalnız fûnun-u cedidenin zuhurundan sonra gelen insanları memnun etmek, makam-ı irşada muhalif olduğu gibi, ruh-u belâgatle de kabil-i telif değildir."(1)

Kainatta gelişim kanunu gereğince her şey basitten mükemmele doğru ilerleyerek gelişir. Mesela insan önce bebeklik, sonra çocukluk, sonra gençlik ve son olarak ihtiyarlık evlerinden zaman ve müddet içinde gelişerek büyür.

Bu kanun maddi ilimlerde de aynıdır. İlk insanların dönemindeki maddi ilimler ve teknik ilkel ve bebeklik döneminde idi. Bu zamanla peyderpey gelişerek günümüze kadar devam etti. Şimdiki teknik ve ilim bir cihetle en kemal dönemini yaşıyor.

Kur'an zaman olarak günümüzden bin dört yüz yıl önce nazil olduğu için, o dönemin

insanlarına günümüzün tekniğinden açıkça bahsetmiş olsa idi o dönemin insanları bunu anlamakta ve hazmetmekte zorluk çekip inkar edeceklerdi. Bu yüzden Kur'an belagat gereği teknik gelişmeleri ya üstü kapalı olarak ya da işaret nevinden zikretmiştir.

Kur'an şayet bin dört yüz yıl önce açık bir üslup ile trenden, uçaktan, bilgisayardan bahsetse idi, belki bizim zamanımız için çok hoş olurdu, lakin o dönemden bu yana on iki asırdaki insanlara büyük bir haksızlık ve zulüm yapmış olurdu. İşte haksızlık ve yanlışlığa düşmemek için Kur'an öyle belîğ ve mükemmel bir üslup kullandı ki ne bu asır nasipsiz kaldı ne de o dönem insanları haksızlığa uğratıldı.

Özet olarak, Kur'an'ın maddi ilimlerden açıkça bahsetmemesi eksiklik değil mükemmel bir belagat ölçüsüdür.

(1) bk. [İşârâtü'l-İ'câz, Bakara Sûresi, 23 ve 24. Ayetlerin Tefsiri.](#)